

MIJN NAASTE

een Verhaal voor onze kinderen
door P. J. Kloppe

NIJKERK - G. F. CALLENBACH

MIJN NAASTE

EEN VERHAAL VOOR ONZE KINDEREN

DOOR

P. J. KLOPPERS

DERDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

Bange jaren werden in Europa doorleefd. Luther rustte reeds lang van zijn arbeid, maar de Hervorming, onder Gods zegen door hem in de kerk teweeg gebracht, maakte snelle vorderingen. Naarmate echter de nieuwe leer meer aanhangers won, vond zij ook hevigen tegenstand. De priesters der Roomsche kerk hadden de wereldlijke overheid bewogen de kettters met gevangenis en dood te straffen, opdat men uit vrees voor het verlies van leven en goed besluiten zou aan de bevelen van den paus en de geestelijkheid te gehoorzamen. Doch zij hadden verkeerd gerekend. Hoe meer de gevangenissen met Hervormden gevuld werden; hoe meer brandstapels er opgericht werden, des te meer getuigen der waarheid stonden er op en zij lieten luide hun stem hooren tegen de dwalingen der kerk. Niet slechts armen en geringen, maar aanzienlijken en vorsten zelfs schaarden zich aan de zijde van Luthers volgelingen. Toen ontstonden er in verschillende landen twee machtige partijen, die straks met de wapenen in de hand elkander beoorloogden en burgers van hetzelfde land bestreden elkander woedend. Zoo ging het in Duitschland, in Zwitserland, zoo ook in Frankrijk. Daar had zich de machtige

familie der Guise's aan het hoofd der Katholieken gesteld, De Colligny, Condé, Navarre en andere aanzienlijken voerden de Fransche Hervormden of Hugenoten aan. Nadat telkens stroomen bloeds vergoten waren en een groot deel van het land verwoest was, sloot men vrede. Doch gewoonlijk bleef het zwaard niet lang in de scheede. Nauwelijks gevoelden de Katholieken zich weêr een weinig van de geleden verliezen hersteld, of zij schonden het vredesverdrag en de Hugenoten, deze ontrouw niet willende verdragen en voor nieuwe vervolgingen beducht, begonnen weder den strijd. We hadden recht hierboven van bange dagen te spreken. Vooral de landbewoners leden veel. Hunne huizen werden geplunderd en vaak verbrand, hunne akkers vertreden door de hoeven der rossen. Hunne zonen waren vaak genoodzaakt in den strijd te dienen. De levensmiddelen stegen in prijs, naarmate de akker minder voortbracht en van zijn leven was men geen oogenblik zeker.

Op ongeveer twee uur afstands van Montcontour in Poitou lag een eenzame boerenhoeve. Hier woonde de grijze pachter Matthieu met zijn echtgenoot en zijn dochter. Het meisje had reeds den leeftijd der volwassenen bereikt. Op zekeren avond, toen de moeder zich met haar dochter alleen tehuis bevond, kwam er een bende soldaten van het leger der Katholieken op het erf. Zij sloegen met de kolven hunner geweren op de deur en stieten die open. Op ruwen toon eischten zij een maaltijd. De arme vrouw zette hun het beste voor, wat zij in huis had, doch zij vermocht niet de wreede krijgsknechten tevreden te stellen. Intusschen had zij haar dochter een wenk gegeven, waarop deze zich verwijderde. Het meisje zocht een schuilplaats in

een hol, dat zich bij den weg bevond, waarlangs de soldaten gekomen waren. Liever had zij bij haar moeder willen blijven, doch deze had haar aan onvoorwaardelijk gehoorzamen gewend. Zoo zag ze zich tegen wil en dank genoodzaakt, haar goede moeder alleen te laten. Toen de soldaten het gansche huis doorzocht en weinig of niets gevonden hadden, wat hun begeerlijkheid opwekte, vraagden zij de vrouw, of zij Maria en de heiligen aanbad. De vrouw gaf een ontkennend antwoord.

„Sterf dan!” grauwde een woesteling haar toe en tegelijk gaf hij haar met de kolf van zijn geweer een stoot tegen de borst. Bewusteloos zonk de arme vrouw neder, terwijl een stroom van bloed haar uit den mond vloeide. Onder luid getier trokken de wreedaards verder, de zelfvoldoening medenemende, dat ze weder het geluk van een stil gezin verstoord en eenige harten door smart gebroken hadden. Toen het meisje in haar schuilhoek vernam, dat de soldaten zich verwijderden, snelde zij naar de woning terug, waar haar zulk een ontzettende aanblik wachtte. In het eerst stond zij van schrik en droefheid aan den grond genageld. Doch spoedig vermande zij zich. Zij nam een kom met water en een handdoek en wiesch het gelaat harer moeder. Deze sloeg de oogen op en staarde ontsteld in het rond, doch toen zij haar dochter zag, stamelde zij:

„God zij gedankt! Lucie, deden ze je niets? Zijn ze weg?”

„O moeder, lieve moeder! Die booze lieden! Dat is verschrikkelijk! Och, was vader toch maar hier!” kermde het meisje. „Zal ik trachten, u op bed te brengen?”

„Neen,” zeide de vrouw met zachte stem, „laat mij! Vader komt zóó!” Daarop sloot zij de oogen weder.

De dochter was ten einde raad. Het smartte haar, hare moeder in dien toestand op den harden steenen vloer te laten blijven en toch, haar opheffen en naar bed dragen, dat ging haar krachten te boven. Zij nam een kussen van het bed en, het hoofd der kranke voorzichtig opheffende, schoof zij het kussen daaronder. De kranke opende hare oogen en dankte haar met een teederen blik vol moederliefde. Dit was voor het meisje te veel. Zij verborg haar gelaat in hare handen en weende bittere tranen.

„Schrei niet zoo, kind!” zeide de moeder, die het verkropte snikken van haar dochter hoorde, „de Heere God weet het wel! Vader zal wel terstond komen!”

„Och moeder, 't is zoo schrikkelijk,” klaagde het meisje. „Laat mij u wat water geven.”

Nauwelijks had zij de lippen der kranke bevochtigd, of zware en haastige schreden deden zich daarbuiten hooren. Het meisje vloog naar de deur en, ze geopend hebbende, snelde zij naar buiten. Zij had zich niet bedrogen. Matthieu was teruggekeerd. Zij wenschte hem op het vreeselijk gezicht, dat hem wachtte, voor te berelden. Maar zij had niet op haar eigen zwakheid en ontroering gerekend. Toen vader Matthieu haar in zijn armen sloot, barstte zij in tranen uit.

„Wat is er, meid? Wat is er gebeurd? Spreek toch!” zeide de pachter ontsteld. „Kom, laat ons binnengaan!”

„Neen, neen, nog niet! Ik zal het u zeggen!” stamelde ze verschrikt, toen zij zag, dat haar vader voortgaan wilde. „Gij zoudt het besterven, vader!”

Daarop vertelde zij den pachter wat er geschied was. Krampachtig drukte de oude man de hand zijner dochter en zwiingend snelde hij met haar de woning

in. Roerloos stond hij daar bij zijn gewonde vrouw. Geen spier van zijn gelaat bewoog zich.

„Matthieu! Zijt gij daar?” zeide de kranke, terwijl zij de oogen opsloeg. „Gelukkig voor onze Lucie!”

„Moeder, gij zult tienmaal gewroken worden!” sprak de pachter. „Dat zullen de onveriaten mij betalen!” Zijn oogen fonkelden, zijn grijze haren rezen ten berge, zijn vuisten balden zich.

„Matthieu! God heeft het gewild! Woudt ge u wreken en Jezus verbiedt het?” zeide de gewonde. Matthieu antwoordde niet. Een oogenblik stond hij daar met de oogen strak op de zieke gericht. Een hevige kamp scheen zijn hart te verscheuren. Daarna zeide hij op vasten toon:

„Lucie, help mij! We zullen moeder te bed leggen!”

De zieke sluimerde in en vader en dochter waakten bij haar sponde. „’t Is weder een heete dag geweest, Lucie,” zeide de pachter na een wijje van stilzwijgen. „Onze broeders hebben als leeuwen gestreden. Ze waren hier onmiddellijk in de nabijheid, in de omstreken van Montcontour.”

„En wie hebben gezegevierd, vader?” vraagde Lucie, terwijl haar oogen glinsterden van hope, dat ze de zegepraal der Evangelischen vernemen mocht.

„Helaas, de nederlaag der onzen was volkomen. Ze werden her- en derwaarts gedreven en konden slechts in overhaaste vlucht lijfsbehoud zoeken.”

„Hoe zou het toch komen, vader?” zeide het meisje, terwijl een diepe zucht haar ontglipte. „Telkens en telkens weder geslagen! Waarom laat God de onzen niet zegevieren, indien het toch zijne zaak is, die we voorstaan?”

„Zwijg, Lucie!” bestrafte Matthieu, „woudt gij den

Heer der heirscharen tot rekenschap roepen over zijne daden? Duldt Hij niet meermalen dat de zijnen verdrukt worden en vlieden voor het aangezicht hunner vijanden? Moest niet David vluchten voor den boozen Saul en vreesde hij niet een dier dagen in zijne hand om te komen? Doch zijne vreeze werd beschaamd en zoo zal het eens met allen zijn, die hunne hope op Hem gevestigd hebben. Hij zal al hunne vreeze beschamen als Hij opstaan zal en zijne vijanden den kop verpletteren. Ha, dat zal geschieden! Hij bewaart onze tranen in zijn flesch en wreken zal Hij het op die goddeloozen, dat ze zijn volk aanrandden!"

„Vader, lieve vader! Spreek toch zoo niet!" zelde het meisje, en ze had gelijk. Het gelaat van den pachter had een verschrikkelijke uitdrukking aangenomen. Zijn oogen schoten vuurstralen. Vader Matthieu was zeer heftig. In zijn jongere jaren had hij zelf den strijd der Hugenoten medegemaakt en hij had zich steeds door woeste dapperheid onderscheiden. Thans bonden hem zijn leeftijd en de zorgen voor zijn gezin meer dan hem lief was. Wanneer de mare van vervolgingen en knevelarijen, welke de Hugenoten van de Katholieken te lijden hadden, in de woning doordrong, dan gaf hij steeds in heftige bewoordingen aan zijn innerlijke ontevredenheid lucht en meermalen hadden moeder en dochter al haar overredingskracht noodig om hem tot kalmte te brengen. Dikwijls bleek het dan, welk een invloed de zachtmoedige Lucie op het hart haars vaders uitoefende.

„Ge zijt boos, lieve vader, en dat is toch niet uit God! Laten zij het ons aandoen. 't Is beter, dan dat wij hun nadeel doen! De Heere Jezus heeft wel een kruis gedragen en Hij heeft ons gezegd, dat wij het

onze te dragen zouden hebben! Ach, dat we de wraak aan den Heer overlieten en wij”

„En wij ons maar laten knevelen en dooden! Kind, je spreekt als een meisje; zoo spreekt geen man! Ze hebben geen recht, zeg ik je, om ons, die hun medeburgers zijn, te kwellen en te mishandelen en ze zullen het niet.”

„Maar zoo spreekt onze admiraal De Colligny toch ook. En dat is toch een man, lieve vader. Daarom geeft hij den moed niet op. Hij zelf zegt, dat hij een leeuwenhart schijnt te bezitten in den slag en toch, hij wil niets van wraak hooren. Zou hij echter wel bij iemand der onzen achterstaan in het verdedigen onzer rechten?”

„Ja maar, kind,” sprak Matthieu, reeds half ontwapend, „zooals onze admiraal is, zijn er niet velen. De man is moedig als een leeuw en zacht als een duif.”

„Och, we dienen, geloof ik, de zaak des Heeren nog meer, wanneer we het gevoel van wraak in ons eigen hart bestrijden en onze vijanden wel doen, opdat ze onzen Heiland daaruit leeren kennen als een Heer, die den zijnen zachtmoedigheid leert en hun een ootmoedig hart schenkt.”

„Ja, daar heb je het weer,” zeide Matthieu, „jij en je moeder bent engelen; dat heb ik al meer dan eens gezegd. Wij mannen denken anders over deze dingen. Doch luister Wat is dat? 't Is, of ik kermen hoor?”

De pachter luisterde. Lucie opende zacht de deur. Nu klonk het meer hoorbaar en duidelijk kon men een menschelijke stem hooren klagen.

„Och, laat mij even heengaan!” smeekte Lucie, „daar schijnt een mensch in nood te zijn!”

„Jij alleen het bosch in, in 't holle van den nacht!

Dat zal niet gebeuren. Laat ons even naar moeder zien, en als zij gerust slaapt, gaan wij samen."

Nadat de pachter zich overtuigd had, dat de zieke rustig was, snelde hij met zijn dochter het bosch in. Naarmate zij dichterbij kwamen, werd het klagen, dat zich nu en dan hooren liet, duidelijker.

"Jozef! Maria! Sta mij bij!" zoo vernamen zij in hun nabijheid. De pachter lichtte met zijn lantaarn over den grond en weldra ontdekten ze een vijandelijk officier, half zittende, half liggende tegen den knoestigen stam van een boom geleund.

"Ach, in naam der heilige moeder Gods, sta mij bij!" jammerde de soldaat in afgebroken bewoordingen, „geef mij wat water!"

Lucie wilde naast hem neerknielen, doch met éen hevigen ruk trok de pachter haar tot zich.

"Laat hem, kind! 't is een vijand! Denk aan moeder!"

Ontsteld zag Lucie op en staarde haar vader in 't gelaat. De trekken van den pachter, door het matte licht van de lantaarn beschenen, hadden een vreeselijke uitdrukking. „Moordenaars zijt ge!" grauwde Matthieu, terwijl hij zich voorover boog en het volle licht van de lantaarn op den gewonden officier liet vallen. „God straft en wreekt het bloed der zijnen!"

"Ik ben geen moordenaar!" sprak de gewonde op afgebroken doch vasten toon.

"Vader! Spreek zoo niet!" zeide Lucie. „Onze Heer bad voor zijn vijanden en heeft Hij u niet liefgehad, toen gij nog zijn vijand waart? Ge hoort, dat de man geen moord op zijn geweten heeft!"

"Maar . . . moeder zal sterven en dat is hun werk!" stotterde Matthieu, terwijl zijn sombere blikken hun woning schenen te zoeken.

.... en het volle licht van de lantaarn op den gewonden officier liet vallen. Blz. 10.

„Dat moge God hun vergeven! Kom, vader, help mij! Laat ons den man in huis brengen!” zeide Lucie op vlienden toon. „Niemand moet zeggen, dat pachter Matthieu een mensch hulpeloos omkomen liet.”

Deze laatste drangreden scheen den pachter, welke reeds half overwonnen was, geheel te ontwapenen.

„Wat scheelt er aan?” zeide hij, zich over den officier heen buigende. „Bent u gewond? Waar en waardoor?”

„Ik heb ginds gestreden. Een sabelhouw over den arm deed mij veel bloed verliezen. Ik zocht naar een woning en naar barmhartigheid. Ach, help mij! Ik kan niet meer!”

„We zullen u dragen!” zeide Lucie. „Wees maar goedsmoeds! Onze woning is hier dicht bij!”

„De heilige moeder Gods en de heilige”

„Laat uw heiligen maar slapen: wij zijn Hugonoten!” gromde Matthieu.

„Wat wil je, Lucie! Je kunt den man niet dragen!”

„Help mij dan, vader!” zeide Lucie. Door zijn dochter beschaamd, tilde de pachter den officier onder de armen op. Een rauwe kreet van smart ontglipte den gewonde. Doch toen Lucie zijn beenen vatte en ze beiden hem voortdroegen, scheen het vooruitzicht op verzorging hem het gevoel zijner pijn te doen overwinnen.

„Waar zullen we den man brengen?” vroegde Lucie toen zij hun woning bereikt hadden.

„In de schuur, op het bed van de arbeiders! Niet in de kamer, waar moeder ligt!”

Lucie begreep, dat ze haar vader niet verder tegenkomen mocht en dat de tijd hem zachter stemmen zou. Nadat zij den gewonde ter ruste gelegd hadden,

keerden zij naar de kamer terug, waar de zieke moeder sluimerde. Lucie wendde zich naar de legerstede. Haar moeder scheen in diepe rust, want al wat er daarachter in de schuur gebeurde, had haar slaap niet gestoord. Nadat zij zich overtuigd had, dat haar hulp hier gemist worden kon, nam zij water en eenige doeken en ging daarmede in de schuur. Haar vader liet haar begaan. Zij laafde den gewonde met een dronk frisch water. Deze had door de pijn, welke zijn wonde hem bij het vervoer veroorzaakte, het bewustzijn verloren. Nu sloeg hij de oogen op en het meisje aanstarende, zeide hij:

„Ik dank u! 'k Zal 't niet vergeten, dat u mij gered hebt.... tegen den wil uws vaders!”

„Och,” zeide Lucie, „vader is zoo kwaad niet, maar de uwen hebben ons diepe smart aangedaan! Het bloed kookt hem!”

„Die ellendige krijg!” sprak de gewonde. „Ze maakt menschen tot tijgers. Ach, mijn arm! Wat brandt dat!”

„We zullen trachten uw pijn wat te verminderen,” zeide Lucie. Nadat ze den arm ontbloot had, wiesch zij de wonde uit, goot een weinig verzachtende olie daarop en verbond den arm. De lijder gevoelde zich daardoor zeer verkwikt. Toen het meisje hem een teug landwijn aangeboden had, zeide hij:

„De heilige moeder Gods en al de heiligen zullen u loonen!”

„Ik wensch geen loon en van de heiligen moest u hier niet spreken. Wij kennen Jezus alleen als onzen Verlosser en Voorbidder.”

„Al waart ge een heidin, dan waart ge nog een engel!”

„Slaap nu maar wat,” zeide Lucie, „rust zal u goed

doen!" En met dezen vriendelijken raad liet zij den gewonde alleen.

Acht dagen later was het erg somber in de woning van den pachter. Den grijzen Matthieu was zijn steun ontvallen. Moedeloos zat hij bij het leger van zijn gestorven echtgenoot. De goede vrouw was heengegaan naar de gewesten van vrede en zaligheid, waar haar Heiland en Zaligmaker haar wachtte. Kalm en vredig was zij ingeslapen, terwijl zij de zorg voor haren Matthieu aan de diep bedroefde Lucie overgelaten had en nog met stervende lippen haar echtgenoot vermaand had van de wraak af te zien en het voorbeeld des Heeren te volgen, die, als Hij gescholden werd, niet wedschold en, als Hij leed, niet dreigde. Den ganschen dag bleef de pachter naast het bed zitten. Nu en dan knelde hij de hand der doode in de zijne en besproeide ze met heete tranen, maar geen woord kwam over zijn lippen.

't Werd avond, doch geen bete broods had hij nog genuttigd. Lucie had den gewonden vreemdeling, wiens krachten reeds tamelijk wederkeerden, den avondmaaltijd gebracht. Aan haar roodgeweende oogen had de officier begrepen, dat de een of andere ramp het gezin getroffen had. Hij vraagde haar deelnemend naar de oorzaak harer smart en zij deelde hem mede, dat zij haar moeder verloren had. De vreemdeling ontstelde eerst, doch daarna vraagde hij, of hij zelf aan haar vader zijn belangstelling zou mogen betuigen.

„Dat zouden uw krachten u nog niet toelaten,” antwoordde Lucie ontwijkend.

„Ja, zoover ben ik nu wel, dank zij uw goede zorg, dat ik eenige schreden gaan kan,” zeide de vreemdeling.

„Toch zou ik het u niet raden,” hernam het meisje. „Ik ken mijn vader en het gezicht van iemand, dien hij voor een vijand houdt, zou hem in drift ontsteken.”

„Dan hoop ik hem later te toonen, dat hij in mij geen vijand, maar om uwentwil een vriend heeft gevonden en dat ik geen moordenaar ben,” zeide de officier op vasten toon. „Geloof mij, meisje, er zullen nog zware dagen voor u en uwsgelijken aanbreken, maar ik zal u beschermen, zoo ik maar verneem, dat u leed geschieden zou.”

„Ik vertrouw op den Heer,” zeide Lucie, „Hij zal mij en mijn armen vader niet meer leed geven dan we tot zaligheid onzer zielen behoeven.”

Toen ze weder in de huiskamer trad, hief haar vader het hoofd op en, terwijl hij haar met somberen blik aanstaarde, zeide hij: „Die vreemdeling moet onze woning verlaten! De gedachte is mij onuitstaanbaar, dat we een der moordenaars uwer moeder zouden herbergen. Hij zal nu ook genoegzaam gesterkt zijn, om elders een schuilplaats te zoeken!”

Lucie gevoelde, dat zij haar vader nu niet moest tegenspreken. Ze zweeg, doch hoe verbaasde het haar, toen zij den volgenden morgen, nadat ze op herhaald kloppen geen antwoord ontvangen had, de deur van de schuur opende en niemand zag. De vreemdeling was heengegaan! Waarheen? Wie zou het zeggen? Ze giste, dat het hem onaangenaam geweest was, langer te verwijlen in een gezin, waarvan het hoofd hem beschouwde als een vijand, als een der moordenaars zijner lieve gade.

Ze had medelijden met hem, want ze vermoedde, dat zijn krachten hem nog niet zouden veroorloven, om ver te gaan en dat hij toch een goed eind weegs

zou moeten loopen, om Katholieken te vinden. Toch was zij door zijn heengaan uit een minder aangename verhouding gered, daar zij wel zag, dat de grijze Matthieu zich bleef ergeren aan 's vreemdelings verblijf te zijnent.

II.

Drie jaren nagenoeg waren er verlopen na den slag bij Montcontour. Nog steeds waren Hugenoten en Katholieken met elkander in verwoeden strijd. Ondanks de nederlagen, welke de Hugenoten leden, wist De Colligny den vijand ontzag in te boezemen. 't Scheen dan ook waarlijk, dat de Koning en de hofpartij meer tot vrede geneigd waren en het ditmaal ernstig meenden. De koning stond geheel en al onder den invloed zijner booze moeder, Catharina de Medicis, een waarlijk goddelooze vrouw. Deze trachtte de Hugenoten in de val te lokken, om ze op eenmaal geheel te vernietigen en alzoo voorgoed den burgeroorlog te doen eindigen. 't Was een vreeselijk spel, dat de snoode vrouw speelde. Zoozeer wist zij de oogen van de leiders der Hugenoten te verblinden, dat niemand onder hen aan de oprechtheid harer bedoelingen meende te mogen twijfelen. Vooral niet, toen de koningin-moeder den nu gesloten vrede wenschte bekrachtigd te zien door het huwelijk van haar dochter met den jeugdigen prins Hendrik van Navarre, een van de aanvoeders der Protestanten. Grootte feesten werden te Parijs aangelegd. Niet alleen snelden de hoofden der Hervormden van alle zijden naar de hoofdstad, om de eindelijke verzoening tus-

schen de burgers van eenzelfde rijk bij te wonen, en de bruiloft mede te vieren, doch ook geringeren stroomden samen naar Parijs om getuige te zijn van de feestelijkheden, welke de heuglijke gebeurtenissen zouden vergezellen.

Ook de pachter Matthieu had zich op uitnoodiging zijner familie, welke in de hoofdstad woonachtig was, met zijn dochter naar Parijs begeven. 't Was een zoo vreemde wereld voor het eenvoudige landmeisje, dat tot heden nog nimmer de plaats harer geboorte verlaten had en nu uit de stilte van bosch en veld op eenmaal in het gewoel van een drukke en daarbij feestvierende stad verplaatst werd. Vergeefs deden haar verwanten al wat in hun vermogen was, om het hunnen gasten aangenaam te maken. Ofschoon Lucie hun gastvrijheid en vriendelijkheid zocht te loonen door zich verheugd te toonen over al, wat men haar aandeed, was haar hart zeer beangst. Vruchteloos had zij getracht haar vader van de reis af te brengen. De pachter was al te begeerig om den triomf der Hugenoten te aanschouwen, dan dat hij aan de uitnoodiging weêrstand vermocht te bieden. Toen had zich Lucie met een wel bezwaard doch kinderlijk gestemd gemoed aan vaders wil onderworpen, maar ook, terwijl Parijs oogenschijnlijk niets dan vermaak en feestvreugde toonde, haar onrust bleef haar bij.

Den 18en Augustus 1572 was het huwelijk tusschen Hendrik van Navarre en de dochter der Koningin, Margaretha van Valols, voltrokken. Op den luister van den huwelijksdag volgde een feestelijke week. Drie dagen na de bruiloft wandelde Matthieu met zijn dochter en zijn betrekkingen door de straten der hoofdstad. Terwijl zij op een der pleinen een triomf-

Mijn naaste

boog beschouwden, welke daar ter eere van het bruidspaar opgericht was, viel Lucie's oog op een jongman, die in haast het plein overstak. Zij meende hem te herkennen, doch wist zich niet terstond te herinneren van waar. Toen zij dichterbij kwam, merkte ook de vreemdeling hen op. Hij stond stil, staarde beurtelings den pachter en zijn dochter aan, en, zich omkeerende, sloeg hij een zijstraat in en verdween uit het gezicht. Niemand had hem opgemerkt dan Lucie en, hoemeer deze er over dacht, des te meer werd in haar het vermoeden tot zekerheid, dat de jeugdige vreemdeling niemand anders kon zijn dan de gewonde officier, welke in hun woning verpleegd werd tijdens het sterven harer moeder. Zij verheugde zich, dat hij dus hersteld was en niet ten onrechte hoopte zij, nu de vreemdeling ook haar en haar vader herkend scheen te hebben, dat zij nog van hem hooren zou.

In de nabijheid van het Louvre gekomen, werd hun den weg versperd door een dichte volksmenigte, welke zeer onrustig gestemd scheen te zijn. Hier vingen zij een kreet van afschuw, daar een verwensching op, ginds weder las men kwalijk verholen vreugde op het gelaat.

„Wat is er geschied? Wat drijft hier zoovele burgers samen?” vroegde de neef van den pachter aan een bekende uit de menigte.

„De admiraal begaf zich van het Louvre naar huis, toen er onverwachts uit dit huis een pistool op hem afgevuurd werd. De arme man is zwaar gewond weggedragen, doch de moordenaar heeft men nog niet.”

„De Colligny gewond!” riep de pachter hevig ontsteld. „Doodelijk?” vroegde hij in één adem voort.

„Men zegt, dat hem een vinger afgeschoten is en

een andere kogel zou in den arm gedrongen zijn!"

"De verraders!" riep Matthieu uit, bleek van ontsteltenis.

"Vader, laat ons terugkeeren!" smeekte Lucie, „de atmosfeer deugt hier niet voor ons!"

"Ik begin nu te gelooven, dat je gelijk hebt, kind!" zeide de pachter. „Laat ons naar huis keeren, neef, we zullen daar wel meer van de zaak hooren."

Tegen den avond bereikten zij de woning van hun gastheer. Ook daar was het bericht van den moord-aanslag op den admiraal reeds doorgedrongen. Hevig waren de gemoederen der Hugenoten ontsteld. Men vreesde maar al te zeer, dat de koning en de koninginmoeder in deze gruweldaad de hand gehad hadden en van alle zijden drong men de hoofden der Hugenoten de verraderlijke stad, welke onder hare feesten en vermaken zulke gruwelen verborg, ijlings te verlaten. Maar dezen verzekerden zoo plechtig, dat men aan het hof des konings niets van het moordplan wist en dat zoowel de koning als zijn moeder ten hoogste verontwaardigd waren over de misdaad, dat alle argwaan week en de toorn zich slechts over den moordenaar uitgoot. Deze was echter door een achterdeur uit de woning gesneld, had een paard bestegen, dat voor hem gereed stond en zich uit de voeten gemaakt. Zelfs hadden de koning en zijn moeder zich naar het verblijf van den admiraal begeven, om naar diens welstand te vernemen en plechtig had de vorst den aanwezigen verzekerd, dat hij niet rusten zou, eer de moordenaar zijn welverdiende straf ontvangen had. Zulke betuigingen werden weldra in den kring der Hugenoten verspreid en gaarne geloofd. Ook Matthieu gevoelde zich gerust gesteld en, als zijn dochter sterk

bij hem aandrong, dat zij toch de stad verlaten zouden, wees hij haar op het voorbeeld der prins en aanzienlijken, die in de naaste omgeving van den koning leefden en niet het minste gevaar schenen te duchten.

Toch was er alle reden om bezorgd te zijn. Voor hen, die in de straten van Parijs leefden, was het duidelijk, dat de stad in buitengewone onrust verkeerde. Hier en daar zag men de lieden samenscholen, overal bemerkte men kleine scharen van gewapenden. Er werd gemompeld en gefluisterd; hoewel men het rechte van de zaak niet te weten kwam, zooveel stond vast, dat er een onheil naderde voor de Protestantsche bevolking en dit bleef ook zelfs voor de meer aanzienlijken niet verborgen. Men drong er op aan, dat de hoofden der Hugenoten de stad verlaten zouden, ja, de vrienden van den admiraal begaven zich tot hem en smeekten hem, zich aan hun goede zorgen te vertrouwen en zich buiten Parijs te laten voeren. De Colligny weigerde hardnekkig. De koning en zijn moeder hadden zóó den schijn weten te bewaren, dat zij den vrede met de Hervormden wenschten tot elken prijs, dat hij in het minst niet twijfelde aan hun goede bedoelingen. Intusschen berichtte men den admiraal, dat de scharen gewapenden, welke de straten en pleinen doorkruisten, steeds meer aangroerden. 't Eenige, waartoe men De Colligny bewegen kon, was, dat hij aan den koning deed weten, dat de wapening van zoovele burgers hem ongerustheid inboezemde. Toen hij echter van den koning de stellige verzekering ontving, dat de buitengewone maatregelen alleen ten doel hadden, elke poging van kwaadwilligen om den vrede te storen, te onderdrukken, zond de admiraal zijn vrienden van zich en legde hij zich zonder zorg neder.

Den volgenden dag was de spanning in de stad nog grooter en ofschoon niemand wist, wien het gelden moest, dit stond zoowel bij Hugenoten als Katholieken vast, dat er booze plannen gesmeed werden.

Eindelijk was Matthieu bezweken voor den aandrang zijner dochter en tot de afreis besloten, welke den volgenden dag zou plaats hebben. Voor het laatst had de pachter zich met zijn familie op de wandeling begeven, terwijl Lucie het noodige voor de reis gereed maakte. Toen zij onwillekeurig een blik door het geopende venster wierp, zag zij iemand de woning naderen. Zij verschrikte een weinig, toen zij bemerkte, dat het dezelfde jonkman was, welken zij gisteren op het plein ontmoette en in wien zij den gewonden officier had herkend. Zij trok zich echter in de kamer terug en luisterde. Nadat hij even met de dienstbode gesproken had, verwijderde hij zich snel, herhaalde malen omziende, als vreesde hij, dat men hem mocht gezien hebben. Terwijl Lucie hem nog nastaarde, kwam de dienstbode binnen en reikte haar een gesloten schrijven over.

„Van wie komt dat?” vroeg zij.

„Een onbekende man stelde het mij ter hand voor u, nadat hij mij gevraagd had, of hier niet een grijsaard met zijn dochter uit Poitou verblijf hield.”

Met bevende hand opende Lucie den brief en las:

„Mejuffrouw! Gisteren herkende ik u, de redster van mijn leven. Ik heb u uit de verte gevolgd en uw verblijf ontdekt. Ontvlucht deze stad, zoo spoedig als ge kunt. Uw leven wordt bedreigd. Hebt ge geen gelegenheid u te verwijderen, eer het gevaar nadert, vrees dan niets. Ik zal uw leven beschermen en dat van uw grijsen vader. Reken op mij.

Uw dankbare verpleegde.”

„Heeft de familie niets gezegd over den tijd van haar terugkeer?” waagde Lucie aan de dienstbode te vragen, terwijl zij het schrijven zorgvuldig verborg.

„Niets,” antwoordde deze. „Ik wacht ze heden echter niet zoo spoedig weêr, aangezien mijn meesteres mij reeds allerlei bevelen voor den avond gegeven heeft.”

Bange uren werden door Lucie gesleten. Eindelijk keerde de familie weder. Nadat haar vader zich een weinig van de vermoedenis, door de wandeling veroorzaakt, had hersteld, deelde zij hem en den leden van het gezin de aanleiding tot haar bekommernis mede. Ontsteltenis werd in de harten geboren, doch wat zou men doen en waarheen zou men gaan? 't Was reeds avond en, ofschoon het in de stad gansch niet rustig was, vreesde men toch voor heden nog niets. Morgen kon men verder besluiten.

Helaas, voor velen zou geen morgen meer dagen!

III.

Oogenschijnlijk bracht de nacht rust aan de opgewonden bevolking der hoofdstad. Het geratel der rijtuigen werd allengs minder vernomen en de burgers schenen met hun gezinnen in diepe rust verzonken. Reeds deed de torenklok van St. Germain het uur van middernacht hooren. Doch luister! Daar knalt een pistoolschot! Op eenmaal ontstaat er een vreemd gewoel. Mannen en jongelingen trekken door de straten. Zij dragen een wit kruis op den hoed en een witten band om den linkerarm. Zoo zijn ze in het nachtelijk

duister te onderscheiden. De rechterhand voert den degen. Ze dringen in de huizen der Hugenoten en vermoorden ze, mannen, vrouwen en kinderen zonder onderscheid. De gruwelijkste wandaden worden gepleegd, aan de vreeselijkste mishandelingen zijn de slachtoffers ter proef, alvorens ze doorstoken worden. De vluchtenden worden in de straten achterhaald, of loopen nieuwe vijanden te gemoet. Bergen van lijken bedekken straten en pleinen. De moordzucht woedt overal, in de paleizen der grooten en in de nederige woningen der burgers. Frankrijk viert zijn Bloedbruiloft!

Een bende moordenaars begeeft zich naar de woning van den admiraal De Colligny. Drie aanzienlijken voeren hen aan. De koning had het huis door schildwachten laten bewaken, ten einde, zoo gaf hij voor, het leven des admiraals te beschermen. Dezen openen de deuren voor de moordenaars met de kolven hunner geweren. De bende, door moordzucht gedreven, snelt naar boven. Ontzet dringen de huiscgenooten in het slaapvertrek van den admiraal. Deze begrijpt terstond wat hem te wachten staat. „Vrienden, redt u door de vlucht!” zoo spreekt de vrome grijsaard. „Wat mij aangaat, reeds lang ben ik tot sterven gereed en ik beveel mij eeniglijk aan Gods genade!” Voor de meesten hunner is het echter reeds te laat om te vluchten. De moordenaars snellen hen tegemoet en dooden ze. Daarna dringen zij in de slaapkamer, De Colligny was van zijn leger opgestaan. „Zijt gij De Colligny?” zoo vraagde hem een uit de bende. „Die ben ik!” was het antwoord van den grijze, „maar gij, jongman, heb eerbied voor mijne grijze haren!” De woesteling stak hem zijn degen in het lijf en bracht hem nog onderscheidene wonden toe. Daarna stak hij het hoofd door het geopende

venster naar buiten, om aan de leiders der bende het wetslagen van hun afschuwelijk werk te boodschappen. Toen een hunner nog niet gelooven wilde, dat De Colligny gevallen was, hief men het lichaam des grijsaards op en wierp het naar beneden, waar de aanzienlijken het lijk onder luid gejuich met hunne voeten vertraden.

Doch de moord, op De Colligny gepleegd, was slechts een voorspel van al de gruwelen. „De mis of de dood!” zoo klonk het van alle zijden en duizenden vielen als martelaren voor hun trouwe belijdenis van den Heiland. De bleeke glans der toortsen, welke de Katholieken voor hun deuren en vensters aangestoken hadden, verlichtte het vreeselijk tooneel. Velen trachtten zich door de vlucht over de rivier de Seine te redden, doch slechts weinigen mocht dit gelukken. Zelfs de koning, die aanvankelijk met groote moeite en met veel bezwaar in het goddelooze plan zijner moeder toegestemd had, werd nu een woedenden tijger gelijk, toen hij door een geopend venster de slachting onder zijne oogen aanschouwde en hij schoot zelf op de vluchtelingen.

Aan de overzijde der rivier lag een gezin in diepe rust gedompeld. 't Was dat, waarin de pachter Mattheu en zijn dochter verblijf hielden. De laatste echter waakte. Haar hart werd tezeer door angstige voorgevoelens verontrust, dan dat ze zich te bed durfde begeben. Ach, hoeveel had ze niet willen geven, zoo ze maar nimmer Parijs had gezien! Ze nam haar Bijbel en zocht naar kalmte, doch vond ze niet. 't Eene gedeelte voor, 't andere na las ze met koortsachtige drift door en dan stond zij op en opende het venster, om te hooren, of buiten alles rustig bleef. Ze gevoelde

zich steeds meer gejaagd. Eindelijk wierp zij zich op de knieën en bad den Koning der kerk, dat Hij de zijnen toch beschermen mocht, of dat ze anders gesterkt mochten worden in hun geloof. Weder trof een verwijderd gerucht haar oor. Zij stond op en opende andermaal het venster. Zij zag niets. De nachtlucht verfrischte haar en de tintelende sterren daarboven wekten vertrouwen in hare ziel. Zij dacht aan haar moeder en aan het huis des Vaders, waar immers vele woningen zijn, waar ook zij hoopte een plaats te ontvangen. Nu klonk het geraas toch duidelijker door de stilte van den nacht. De maan, welke zich achter de wolken verscholen had, steeg daarboven en verlichtte den oever der rivier. Wat een gewemel daar! Honderden schenen over de Seine te gaan; eenigen snelden over de brug, anderen voeren bij menigten in schuiten over, enkelen, die daarin geen plaats bekomen konden, wierpen zich in den stroom en trachtten zwemmende de overzijde te bereiken. Welhaast kon zij duidelijk het jammeren en gillen onderscheiden. Daarna de woeste kreten der vervolgers, welke hun dolken boven hun hoofd deden flikkeren. 't Was hoog tijd, meende zij, tenminste een der huisgenooten te wekken. Terwijl zij hierover nog beraadslaagde, hoorde zij ook reeds aan deze zijde der rivier hetzelfde gillen en dezelfde uitingen van woede. Zij wekte haar vader en de overige leden des gezins. Na weinige oogenblikken stond de pachter naast haar voor het geopende venster.

„Kind, ik vrees het ergste!” zeide hij, „doch we zijn in Gods hand! Laat ons Hem in stilte aanroepen!” Met doodsbleek gelaat stonden de huisgenooten naar het tooneel te zien, waarop Lucie hen wees. Al dichter naderden vluchtenden en vervolgers. Plotseling werden

zij hevig ontsteld door een hard kloppen op de deur. De vader des gezins snelde naar beneden en terwijl hij de deur nog gesloten hield, vroegde hij luide:

„Wie is daar en wat wenscht gij van ons in 't holst van den nacht?”

„Doe open om uws levens wil! Goed vriend!” klonk het van buiten.

„Wie zijt gij dan?” vroegde de bewoner ongeduldig en beangst.

„Zeg aan uw gasten, dat ik hun heden een brief zond!”

„Om 's hemels wil, oom, doe open!” riep Lucie, die boven aan de trap alles gehoord had, wat beneden gesproken werd, „de Heere wil ons redden. Doe open!”

Doch reeds was de deur geopend en een jeugdig officier stormde binnen en vloog de trap op.

„Ik herkende reeds uw stem,” riep hij, „'t is de hoogste tijd. Doe deze banden om uw arm! Hier, zet dezen hoed op, vader Matthieu! Ik kon niet eer komen!”

Zwijgend gehoorzaamden allen en bonden zich de banden om den arm, doch Lucie wierp twijfelachtige blikken op den met het kruis geteekenden hoed. Ook vader Matthieu bezon zich.

„Wat zal deze vermomming, jongman?” zeide hij.

„'t Is de eenige, die u redden kan, pachter! Wees niet halsstarrig! Gij waagt uw aller leven en het mijne.”

„Ik ben Hugenoot en blijf het, al moet ik het besterven!” zeide Matthieu, die terstond begreep, dat deze vermomming hem zou doen doorgaan voor een Katholiek.

„Ik vreesde het wel,” antwoordde de jeugdige officier, toen hij zag, dat Lucie ook den band nederlegde, welken zij reeds opgenomen had. „Welnu, misschien

zal het mij gelukken u op andere wijze in veiligheid te brengen. Intusschen, zoo gij mijn raad hadt opgevolgd, waart ge zeker van uw behoud! Volg mij! Snell Snell!" zeide hij, toen de kreten daarbuiten zich in de nabijheid deden hooren. Werktuiglijk volgden Matthieu en Lucie hun redder. De overigen bleven. Lucie blikte nog eenmaal achter zich en zag, hoe het hoofd des gezins den hoed op het hoofd drukte, welken de pachter geweigerd had. Het smartte haar, maar zij sprak er niet over. Het ging door straten en stegen, totdat ze in de nabijheid der rivier kwamen. Daar stuitten zij op een schare vluchtelingen, die in doodsangst een schuilplaats zochten voor de woedende tijgers, welke hen op de hielen waren.

"Och, red ook hen!" smeekte Lucie, terwijl zij de hand van den officier krampachtig drukte.

"Ik kan en mag niet!" was het antwoord.

"Laat ons dan met hen sterven! Wij zijn ook Hugenoten!"

Maar de jongman sleepte hen met zich voort. „Hierheen!" zeide hij, terwijl hij een zijstraat insloeg, om de moordenaars te ontgaan. Doch nauwelijks waren zij ze een eindweegs door gegaan, of weder werd hun de weg versperd. Een oogenblik stond de officier besluiteloos. Daarna trok hij Matthieu voort.

"Hola, hé! Wat zullen dezen?" riep een drietal lieden, welke zich in hun weg plaatsten.

"Dat is *mijn* prooi!" zeide de officier. „Zoekt gij de uwe!"

"Sla ze neêr!" schreeuwde één uit het drietal, „dan is hem het medeslepen bespaard. Ge woudt zeker nog een losgeld op ze verdienen, kameraad!"

„Waag het eens, ze met een vinger aan te roeren,

Fralssonet!" sprak de officier dreigend, terwijl hij zich in zijn volle lengte tegenover het drietal plaatste en zijn degen dreigend zwaalde.

"Kapitein Lecroix!" riep dezelfde, welke straks gedreigd had en nu eerbiedig eenige schreden achteruit week. "Vergeef mij! Ik herkende u niet!"

"Maar nu kent gij mij en gehoorzaamt!" zeide de officier op den beslist toon van het gezag. De woestaards weken terzijde en Lucie zag ze een huis binnendringen.

"Laat ons toch hier, mijnheer! Ge waagt uzelfen! Welk een vreeselijke nacht!"

"Hebt gij mij dan ook laten sterven, jonkvrouw! Ik rust niet, eer ik u in veiligheid zie! Kom, nog vijf minuten en ge zijt buiten gevaar! Hier is het rustig! Laat ons dezen weg volgen!"

Zwijgend snelde het drietal voort. "Kind, wat houdt gij mijn hand vastgeknepen!" zeide de pachter zacht tot zijn dochter.

"Ach, vader, ik wist het niet! Ik sidder bij de gedachte, dat ik u verliezen zou!" stamelde het meisje.

"De Heer regeert!" zeide Matthieu, "en Hij zal het wreken, wreken aan ons arme Frankrijk, al het onrechtvaardig vergoten bloed!"

"Vader Matthieu, zwijg nog een oogenblik! Dan kunt gij vrij spreken!" zeide de officier.

Weder stonden zij bij de rivier. Nadat zij den oever een vijftig schreden gevolgd hadden, wendde zich hun geleider naar een kleine deur. Hij klopte driemaal. De deur werd geopend.

"Ferdinand, ben jij het?" vroeg de officier.

"Ja, meester!" antwoordde de oude, die het deurtje geopend had. "Ik wacht u reeds een uur lang. Mijnheer, uw vader is nog niet te bed!"

„Goddank!“ riep de officier uit, toen hij met Matthieu en Lucie den tuin doorliep, die tot het huis behoorde. „Thans zijt ge buiten gevaar! Vader Matthieu, ziet ge nu wel, dat uw verpleegde recht had, toen hij u zeide, dat hij geen moordenaar is?”

„Ach, mijnheer! Waarmede zullen wij uwe liefde vergelden!“ stamelde Matthieu diep getroffen.

„We danken u, naast God, het leven en dat, waar ge u zelve waagdet,” zeide Lucie.

„En hebt ge u niet aan den toorn uws vaders gewaagd, toen ge mij opnaamt in uw woning!” zeide hun redder. „Kom, mijn vader wacht op uw komst!”

Zij traden de woning binnen. Reeds snelde een grijsaard hen tegemoet. „Eindelijk terug, Willem! Ik was bezorgd om uwentwil. En uwe vrienden, ge hebt ze toch gered?”

„Hier zijn ze, vader!” zeide de officier. „Vader Matthieu van Montcontour en zijn dochter! — Mijn vader!” zeide hij, terwijl hij de geredden aan den grijsaard voorstelde.

„Het verheugt mij, dat we u den tol der dankbaarheid betalen kunnen,” zeide de grijsaard, „gij hebt mijn zoon, mijn eenig kind, het leven gered en hem teeder verpleegd, toen hij verlaten aan den weg lag. Hij heeft mij alles gezegd, heer Matthieu! De krijg heeft u reeds te veel ontnomen!”

„Vergeef een eenvoudig landbouwer, dat hij en zijn dochter weinig meer kunnen zeggen dan dit ééne: „God moge u en uw edelen zoon loonen en zegenen voor deze daad aan ons! Nimmer, nimmer, kunnen wij het hem vergelden!”

„Indien er van vergelding sprake is, dan stond het aan ons u tienmaal te vergelden, vader Matthieu! Weet

gij, wat het zegt, een eenig kind te moeten verliezen? Ja, ik had hem reeds verloren gerekend en mijn vaderhart was verscheurd, toen hij door uwe zorgen mij weêrgegeven werd. Al had hij door tienduizend dooden moeten gaan, om u te redden, ik zou gezegd hebben: „Ga!” en zoo hij immer er aan gedacht zou hebben, te blijven, zoo ware ik gegaan!”

„Gij zijt edele menschen, mijne heeren!” riep Matthieu uit en hij drukte den grijsaard en zijn zoon de hand.

„Vader, laat ons onze gasten nu in veiligheid brengen!” vermaande de zoon. „Alleen Ferdinand heeft ze gezien en op hem kunnen we rekenen, doch verder moet ook niemand hen zien.” „Wees gerust,” voegde hij er bij, terwijl hij zich tot Lucie wendde, „gij zijt hier zoo veilig als in uw eigen woning!”

Nadat zij den grijsaard gegroet hadden, voerde de officier hen in een groot weelderig vertrek, waar een eenvoudig avondmaal voor hen in gereedheid gebracht was. Slechts met groote moeite kon hij hen echter bewegen, iets te nuttigen ten einde zich wat te herstellen van de vele schokken, welke zij doorleefd hadden. Daarna wees hij hun een nachtverblijf in de aangrenzende vertrekken. „Leg u onbezorgd ter ruste!” zeide hij, „de slaap zal u goed doen!”

„Mag ik u nog iets vragen, eer wij scheiden?” zeide Lucie. „Waarom toch vertrokt ge zoo eensklaps en in stilte van ons?”

„Ik mocht niet langer blijven,” antwoordde hij. „In de oogen uws vaders, die zijn echtgenoot beweevende, ja, zelfs in de uwe kon ik niet anders zijn dan een vijand, een der moordenaars uwer dierbare moeder. Ik gevoelde dit en besloot heen te gaan. Doch ik kon u niets, in het geheel niets voor uw liefderlijke ver-

zorging aanbieden. Deze gedachte was mij onuitstaanbaar; daarom verwijderde ik mij in stilte. Toen ik u, eenige dagen geleden, zag, herkende ik u onmiddellijk en ik ontwaarde met blijdschap, dat gij u ook mijner herinnerdet. Doch laat ons nu scheiden!"

„Nog ééne vraag, mijnheer!" zeide Matthieu en, de hand van zijn redder grijpende, blikte hij hem diep in de ziel. „Zult ge uwe hand niet bevleken met het bloed mijner geloofsgenooten?"

„Ik ben soldaat, vader Matthieu! Ik zeide u immers, dat ik geen moordenaar ben!"

„God zegene u!" zeide de pachter, terwijl hem een traan over de wang biggelde, „ik heb u verkeerd beoordeeld."

Acht dagen lang bleven de pachter en zijn dochter in hun schuilplaats. 't Waren vreeselijke dagen voor Parijs en voor geheel Frankrijk, want de moord breidde zich straks ook in de provinciën uit. Duizenden en duizenden Hervormden werden op de ijselijkste wijze ter dood gebracht. Slechts weinigen weigerden het handwerk van beul uit te oefenen. De vijanden der waarheid juichten en dankten God voor deze overwinning. Nog dagen en weken daarna woedden de Katholieken tegen de ketters. Doch Lecroix had voor zijn gasten zulke goede maatregelen getroffen, dat ze weldra behouden en wel in hun woning aankwamen, maar hun ziel was bedroefd, wanneer zij aan hun geloofsgenooten dachten.

Doch, de Heere regeert en Hij toonde het, ook in de geschiedenis van hen, die het bloedbad aanrichtten en in de geschiedenis van gansch Frankrijk, dat Hij de zijnen niet straffeloos laat verdrukken.

